

Sygn. akt V CSK 615/18

## POSTANOWIENIE

Dnia 11 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku T. Sp. z o.o. [...] spółki komandytowej z siedzibą w W.  
przy uczestnictwie Gminy M. i M. Sp. z o.o. w M.  
o ustanowienie służebności drogi koniecznej,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 czerwca 2019 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni  
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.  
z dnia 7 maja 2018 r., sygn. akt III Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawczyni T. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością [...] sp. k. z siedzibą w W. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 7 maja 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in.

postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącej, w sprawie występują istotne zagadnienia prawne wymagające oceny, czy sąd rozpoznający wniosek o ustanowienie służebności drogi koniecznej dla nieruchomości władnącej, która posiada już dostęp do drogi publicznej na mocy prawomocnego postanowienia sądu, uprawniony jest do badania, na podstawie jakich okoliczności faktycznych orzekł sąd uprzednio rozpatrujący wniosek o ustanowienie służebności drogi koniecznej, w celu ustalenia, czy nastąpiła zmiana stosunków uzasadniająca zmianę treści (ustanowienie nowej) służebności drogi koniecznej już ustanowionej prawomocnym postanowieniem sądu. Wniosła ponadto o rozstrzygnięcie, czy zmianą stosunków uzasadniającą zmianę treści służebności drogi koniecznej ustanowionej prawomocnym postanowieniem sądu jest odmowa właściwego organu administracji publicznej określenia warunków zaprojektowania i realizacji dojazdu po szlaku drogi koniecznej ustanowionym uprzednio w prawomocnym postanowieniu sądu. Wskazała, że przyszłe znaczne pogorszenie warunków komunikacyjnych lub odmienne określenie sposobu wykorzystania nieruchomości może uzasadniać taką zmianę.

Trafnie wskazał Sąd Okręgowy, że wnosząc o ustanowienie służebności drogi koniecznej skarżąca w rzeczywistości domagała się zmiany uprzednio orzeczonej służebności. Uzasadniała to potrzebą gospodarczą (inwestycyjną), gdyż ustanowiona służebność nie zapewnia już odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, a także tym, że uczestniczka Gmina M. uniemożliwia kontynuowanie procesu inwestycyjnego. Sądy orzekające w niniejszej sprawie musiały zatem odnieść się do przesłanki zmiany okoliczności sprawy. Oczywiste jest w tym kontekście porównawcze badanie uprzednio i obecnie ustalonych okoliczności faktycznych. Możliwość zmiany treści służebności drogi koniecznej w razie zmiany okoliczności nie budzi żadnych wątpliwości, kwestia ta zatem nie stanowi zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Na marginesie należy dostrzec, że Sąd zasadnie odniósł się w tym przypadku również do art. 523 k.p.c.

Odnosząc się do kolejnego przedstawionego problemu należy zauważyć, że sprowadza się on wyłącznie do ustaleń faktycznych. W postępowaniu zmierzającym do zmiany prawomocnego postanowienia należy wykazać zmianę okoliczności sprawy, a sąd zobowiązany jest ustalić, czy zmiana rzeczywiście nastąpiła, po czym rozstrzyga, czy dokonane ustalenie uzasadnia ingerencję w stabilność prawomocnego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CZ 60/15 (niepubl., dostępne w LEX nr 1957330)). W sprawie zaś ustalono, że nie miała miejsca jakakolwiek zmiana stosunków, ani nie pojawiła się ważna potrzeba gospodarcza uzasadniająca zmianę poprzedniego orzeczenia ustanawiającego służebność drogi koniecznej. Zgodnie z art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c., w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być, co wydaje się oczywiste, zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c.). Powołana zaś odmowa określenia przez „właściwy organ administracji publicznej” warunków zaprojektowania i realizacji dojazdu po szlaku drogi koniecznej ustanowionym uprzednio w prawomocnym postanowieniu sądu, motywowana „przyszłym znacznym pogorszeniem warunków komunikacyjnych”, może być raczej analizowana pod kątem utrudniania wykonania prawomocnego orzeczenia sądu – do czego Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu władny jednak nie jest – a nie zmiany stosunków uzasadniającej zmianę treści służebności drogi koniecznej.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.